

Rapport

Datum 2018-10-08

Västra Götalandsregionen

Koncernavdelning data och analys

Handläggare: Göran Henriksson

Telefon: 0709 948543

E-post: goran.henriksson@vgregion.se

Statistikbilaga till avstämnings-rapport 2018 för "Fullföljda studier"

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	4
Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan	4
Regional trend.....	4
Nyanlända elever	5
Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå	7
Andelen unga vuxna (18 – 24 år) som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar.....	8

Sammanfattning

Denna kortrapport beskriver hur skolmisslyckanden och kompetensnivå utvecklats i Västra Götaland.

- Den sedan slutet av 1990-talet nedåtgående trenden beträffande andelen behöriga till gymnasiet bland avgångsklasserna i åk 9 har 2018 brutits. Vårterminen 2017 var andelen behöriga avgångselever 81 procent i Västra Götaland och 2018 nästan 83 procent.
- De inomregionala skillnaderna är relativt små med lägst andelar i Fyrbodal, västra Skaraborg, södra Sjuhäradsbygden och de högsta i Göteborgsregionen.
- Den ökande andelen nyanlända elever är en viktig del av förklaringen till minskningen i andelen gymnasiebehöriga avgångselever under de senare åren.
- Samtidigt är det den ökande andelen gymnasiebehöriga bland just nyanlända elever som står för den regionala förbättringen.
- Skillnaderna mellan elever vars föräldrar har en låg respektive hög utbildningsnivå ökar något och trenden är nedåtgående för båda grupperna, mest uttalad för gruppen vars föräldrar har en låg utbildningsnivå.
- Andelen unga (18–24 år) med som högst grundskolekompetens och som inte studerar utgör knappt 12 procent av samtliga unga 18 – 24 år vilket är en viss minskning under den senaste 10-årsperioden. Den inomregionala variationen är stor. Andelarna varierar mellan 8 och 19 procent.

Inledning

Denna kortrapport syftar till att ge en översiktlig bild av hur skolmisslyckanden och utvecklats i Västra Götaland. Rapporten utgör en bilaga till folkhälsokommitténs avrapportering till regionstyrelsen beträffande koncernkontorets Kraftsamling Fullföljda Studier. Denna bild beskrivs här med hjälp av statistik över

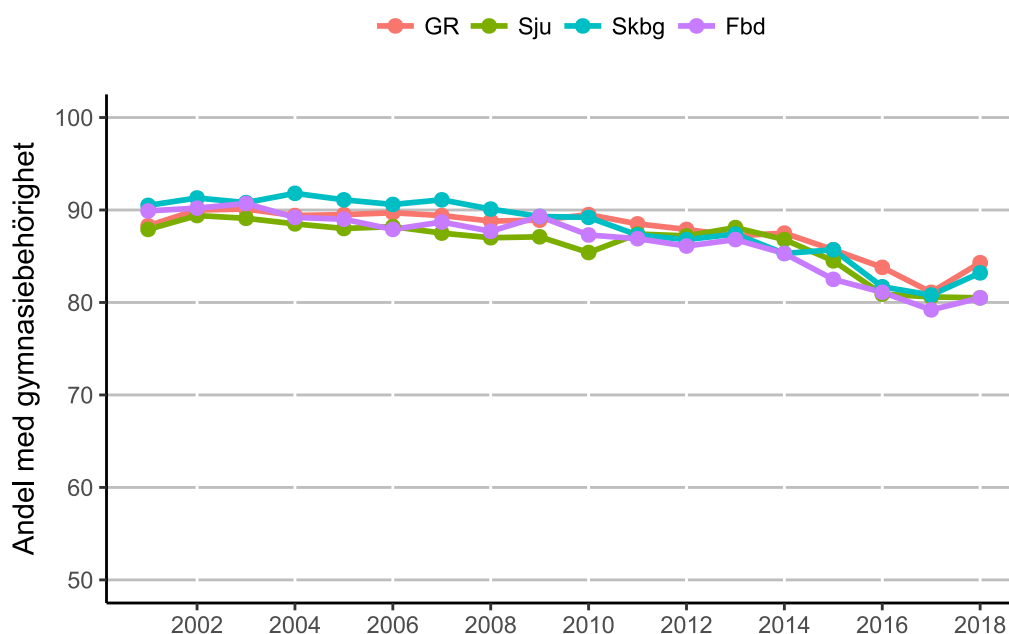
- andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskola
- andelen unga vuxna (18 – 24 år) som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar

Statistiken är hämtad från Skolverkets publika databas SIRIS (andelen avgångselever åk 9, publicerad 18-09-28) och SCB (utbildnings/kompetensnivå).

Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan

Regional trend

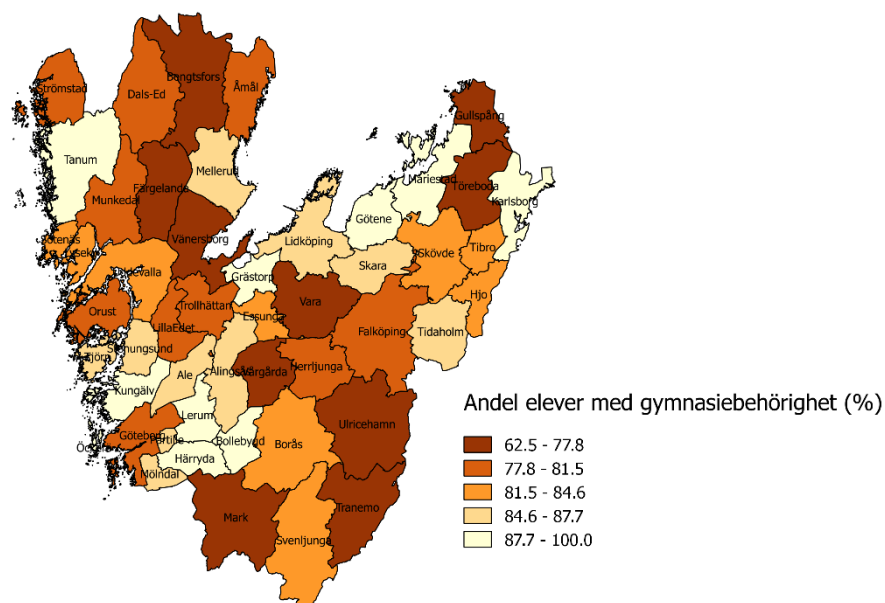
Liksom i riket i övrigt har andelen avgångselever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskat sedan 1990-talet. Minskningen kan härledas till att skillnaderna i skolresultat mellan skolor och grupper av elever har ökat påtagligt under denna tid.

Figur 1 Andelen avgångselever åk 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinje per delregion. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: SIRIS/Skolverket.

Utvecklingen är likartad i de fyra delregionerna. I början av 2000-talet var andelen avgångselever med gymnasiebehörighet ca 90 procent. 15 år senare hade motsvarande andel sjunkit till omkring 85 procent och 2017 var andelen med behörighet till gymnasieskolan nere på 81 procent. Men 2018 noteras en viss ökning så att andelen behöriga avgångselever var nästan 83 procent.

Skillnaderna i skolresultat från grundskolan är stora inom Västra Götaland. Nedanstående kartbild beskriver andelen avgångselever behöriga till gymnasiets yrkesprogram per kommun.

Figur 2 Andelen avgångselever vårterminen 2018 med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. Källa: SIRIS/Skolverket.

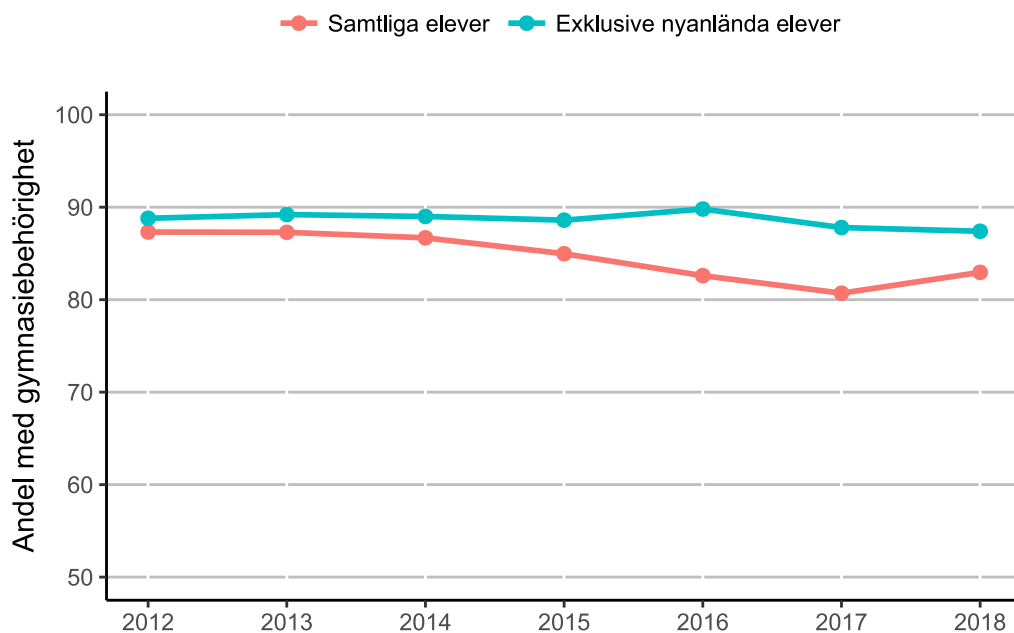
Generellt gäller att andelen behöriga elever är lägst i Fyrbodal, östra Skaraborg och södra Sjuhäradsbygden medan de högsta andelarna ses i Göteborgsregionens kranskommuner.

Nyanlända elever

De senaste årens minskande andel gymnasiebehöriga sammanhänger till stor del med det ökande antalet nyanlända elever¹. I **Figur 3** redovisas andelen avgångselever i Västra Götaland med gymnasiebehörighet bland samtliga elever och bland elever som inte är nyanlända. Under perioden 2012 till 2017 sjönk andelen gymnasiebehöriga generellt från 87 till 81 procent men ökade något 2018 till knappt 83 procent.

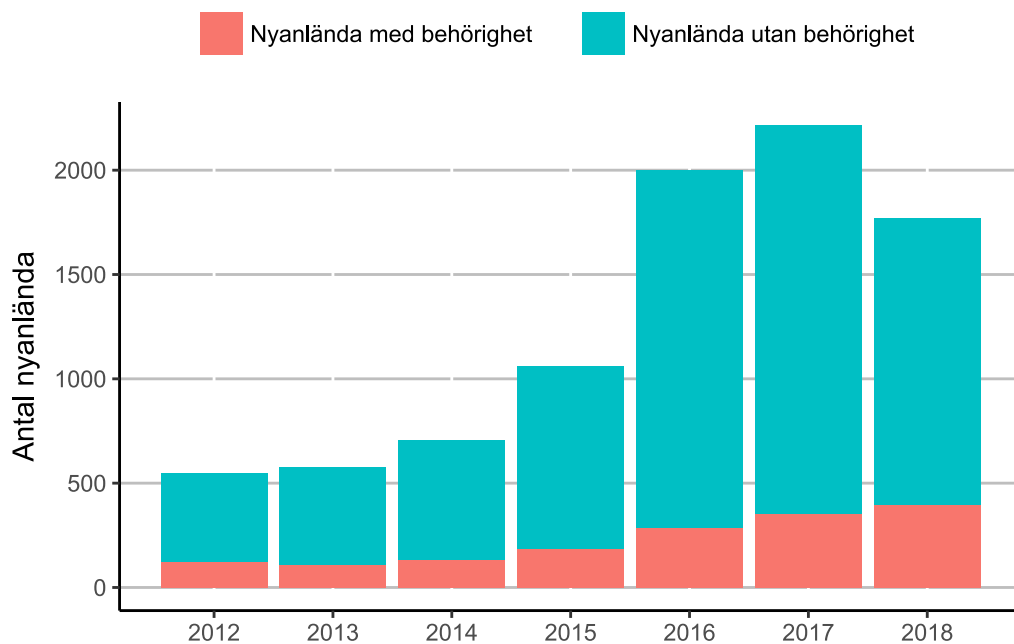
Som framgår av figur 3 är andelen gymnasiebehöriga bland *Ej nyanlända elever* väsentligen oförändrad strax under 90 procent, under samma period. Ökningen som noteras förklaras därför av att andelen nyanlända elever som nått gymnasiebehörighet har ökat.

¹ Som nyanlända elever definieras elever som är födda utomlands, vars båda föräldrar är födda utomlands och som ett givet år har kommit till Sverige under de senaste fyra åren.

Figur 3 Andelen avgångselever som uppnått gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2012–18, uppdelat på *Samtliga avgångselever* och *Ej nyanlända elever*. Källa: SIRIS/Skolverket.

Då den nya gymnasieskolan 2011/12 infördes klarade var fjärde nyanländ elev att nå gymnasiebehörighet medan 2017 var femte nyanländ klarade behörighet (se figur 4). Vårterminen 2018 skedde en påtaglig förbättring så att nästan 30 procent av de nyanlända eleverna klarade gymnasiebehörighet.

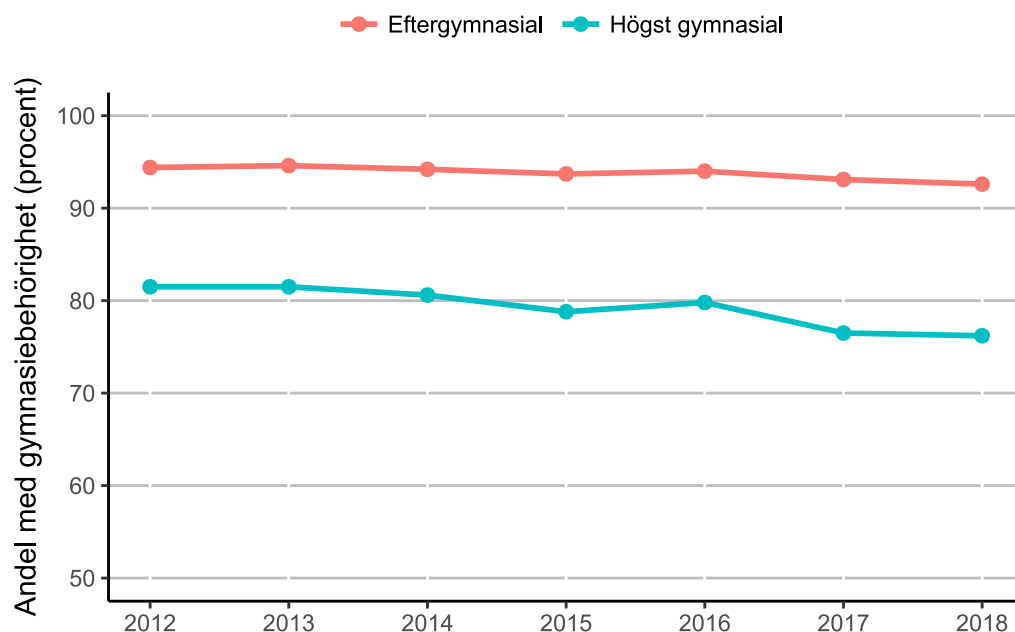
Figur 4 Antalet nyanlända avgångselever från grundskolan vårterminen 2012 – vårterminen 2017 i Västra Götaland fördelat på antalet behöriga respektive ej behöriga till gymnasieskolan. Källa: SIRIS/Skolverket

Anledningen till att så få av nyanlända elever klarar gymnasiebehörighet är förstås att många av de nyanlända kommit till Sverige *efter* 7-8 års ålder och ska hämta in grundskolekompetens på kortare tid än sina kamrater som inte är nyanlända samtidigt som de ska lära sig ett nytt språk.

Därför är den påtagliga ökningen av andelen nyanlända som klarat gymnasiebehörighet välkommen även om skillnaden mellan nyanlända och ej nyanlända fortfarande är mycket stor. Det går ännu inte att säga varför ökningen har skett - det kan t.ex. vara ett resultat av de många satsningar som gjorts i kommunerna för att ge stöd till nyanlända elever men det kan också vara skillnader i gruppen nyanlända elever där årets kull i så fall tycks ha haft bättre förutsättningar för sin skolgång.

Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå

Skillnaden mellan gruppen elever vars föräldrar har en lägre utbildning (högst gymnasieutbildning) och dem vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning har ökat sedan läsåret 2011/12. Andelen behöriga har minskat i båda elevgrupperna men mest i gruppen vars föräldrar har en lägre utbildningsnivå, se figur 6.

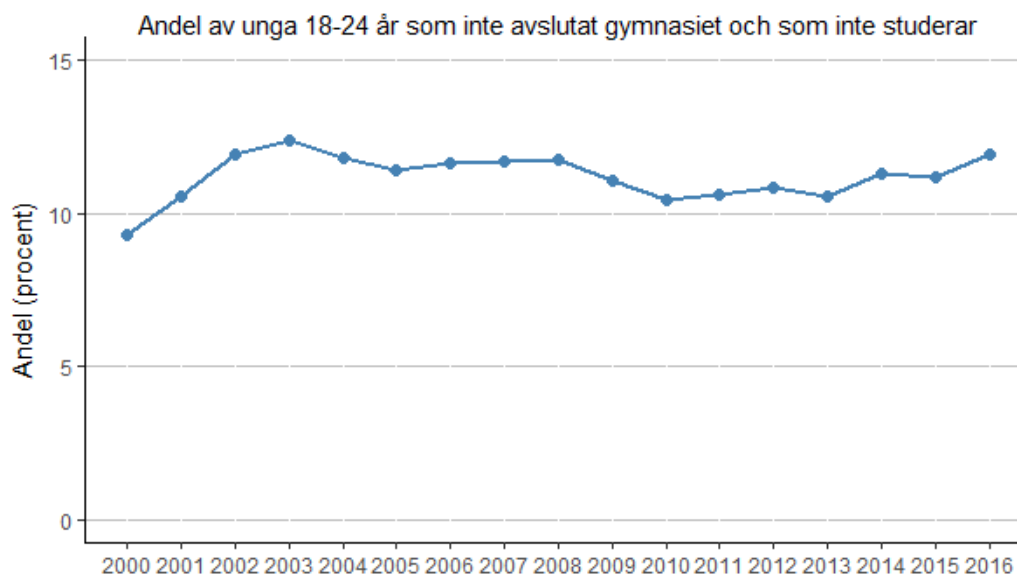

Figur 5 Andelen avgångselever med gymnasiebehörighet i Västra Götaland efter föräldrars utbildningsnivå läsåren 2011/12 till 2017/18. Källa: SIRIS/Skolverket.

Andelen unga vuxna (18 – 24 år) som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar

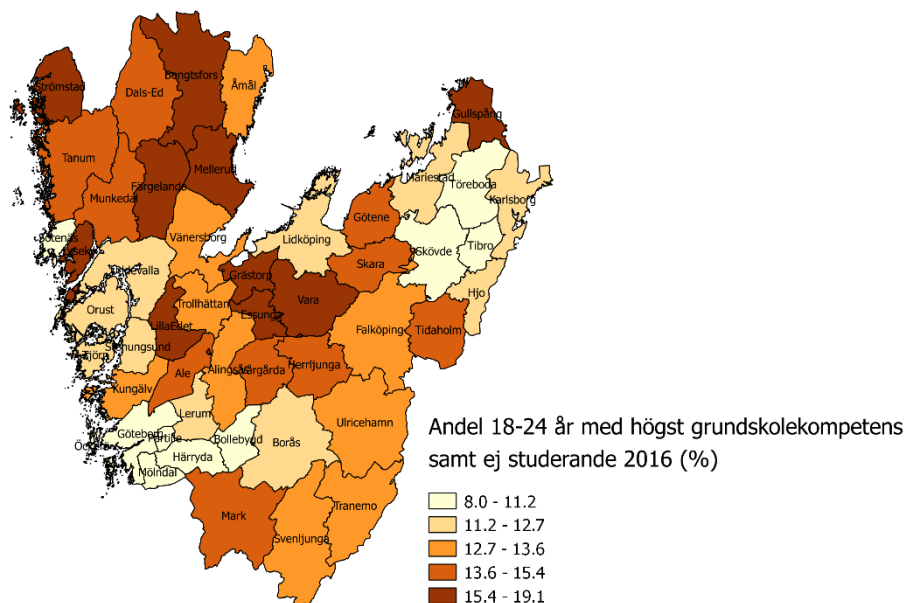
Denna indikator används för uppföljningen av EU2020 och indikerar den andel av unga vuxna som har högst grundskolekompetens och som inte studerar det angivna året. På så sätt används den som en markör för skolavhopp.

Som framgår av figuren nedan utgör denna andel drygt 10 procent sedan början av 2000-talet och når 2016 nästan 12 procent.

Figur 6 Andelen i befolkningen 18 – 24 år som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar under det innevarande året för perioden 2000 – 2016. Källa: SCB.

Det finns även en påtaglig inomregional variation. För senast tillgängliga data (2016) varierade andelen mellan 8 och 19 procent (Figur 8) i länets kommuner.

Figur 7 Andelen av befolkningen 18 – 24 år med högst grundskolekompetens och som inte studerar 2016, fördelat per kommun. Källa: SCB.

Andelarna tenderar att vara högre i Fyrbodalsområdet, västra Skaraborg och södra Sjuhäradsbygden och lägst i Göteborgsområdet.